

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑ - ๒๔/๒๕๕๗

วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ศาลปกครองสงฆ์คำโต้แย้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ
วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่

ศาลปกครองกลาง ศาลปกครองนครราชสีมาและศาลปกครองสงขลา สงฆ์คำโต้แย้งของ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง รวม ๒๔ คำร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ ดังนี้

คำร้องที่หนึ่ง นายสิทธิรัตน์ รัตนวิจารณ์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลางตามคดีหมายเลขดำที่ ๗๑๒/๒๕๕๕ โดยฟ้องว่า เป็นผู้สมัคร
รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๕
โดยได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร ได้หมายเลข ๑๕
พรรคเสรีธรรม ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศผลการเลือกตั้งให้นายเสรี สาระนั้นท์ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
หมายเลข ๗ พรรคไทยรักไทย เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร ผู้ฟ้องคดี
จึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นายเสรี สาระนั้นท์ ได้รับการเลือกตั้ง
โดยไม่สุจริต แจกจ่ายทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนน
ให้แก่ตน ตลอดจนรายงานค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งอันเป็นเท็จต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งการกระทำ
ดังกล่าวมีลักษณะและพฤติการณ์เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบผลการวินิจฉัยของ
ผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ยกคำร้องของผู้ฟ้องคดี
โดยคำสั่งดังกล่าวมิได้ทำเป็นหนังสือแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว
ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก

วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๘๕/๕ อีกทั้งยังไม่ได้รับความเป็นธรรมในการสืบสวนข้อเท็จจริงและการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาต่างๆ ของผู้ถูกฟ้องคดี จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ยกเลิกคำสั่งประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร

๒. มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำคำให้การแก้คดีว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรอิสระที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการเลือกตั้งมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการซึ่งเป็นอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนด มีสภาพเสร็จเด็ดขาดประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรอิสระ รัฐบาลไม่สามารถควบคุมดูแลหรือสั่งการได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดไปแล้วย่อมเป็นอำนาจอิสระเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องต่อศาลปกครองไม่ได้ และเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีเจตนาให้การวินิจฉัยชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นที่สุดและเด็ดขาด เพราะหากเจตนารมณ์ของกฎหมายให้อำนาจแก่ศาลใดโดยเฉพาะแล้วก็จะบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงโต้แย้งว่า บทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่ามาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและสั่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สอง นางพรรณประภา อินทวิทย์นันท์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลางตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๐๗/๒๕๕๕ โดยฟ้องว่า เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ โดยได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ให้นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ว่า นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล ได้รับการเลือกตั้งโดยไม่สุจริตในการ

ข้อเสีย และพฤติกรรมส่อในทางทุจริตในวันเลือกตั้งและในวันนับคะแนน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับไม่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันตามมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือที่ ลต ๐๒๐๒/๗๘๑ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ส่งคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๖๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ไปให้ผู้ฟ้องคดี โดยคำวินิจฉัยดังกล่าวมีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้รับความเสียหาย เนื่องจากไม่สามารถเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล ได้ เพราะเกินกำหนด ๑ ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง อีกทั้งการดำเนินการสอบสวนก็ไม่ถูกต้องเนื่องจากไม่เคยแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำและนำพยานหลักฐานมาเพิ่มเติมแต่อย่างใด การสอบสวนไม่ครบประเด็นโดยเฉพาะไม่นำผลการสืบสวนสอบสวนของ พันตำรวจเอก ชนะ พวงใส ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ชุดสืบสวนที่ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งให้ไปทำการสอบสวนและมีความเห็นว่าควรเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล ไปพิจารณา จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกอบข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีพิจารณาการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๒

๒. เพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑๖๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำคำร้องเรียนและคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดบุรีรัมย์ มาสอบสวนพิจารณาใหม่ให้ครบทุกคำร้องเพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำคำให้การแก้คดีว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรอิสระที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการเลือกตั้งมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการซึ่งเป็นอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนด มีสภาพเสร็จเด็ดขาด ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรอิสระ รัฐบาลไม่สามารถควบคุมดูแลหรือสั่งการได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดไปแล้วย่อมเป็นอำนาจอิสระเด็ดขาดผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องต่อศาลปกครองไม่ได้ และเจตนารมณ์ของ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีเจตนาให้การวินิจฉัยชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดี ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นที่สุดและเด็ดขาด เพราะหากเจตนารมณ์ของกฎหมายให้อำนาจแก่ศาลใดโดยเฉพาะแล้วก็จะบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้แย้งว่า บทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่าที่มาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สาม นายโสรัจจ์ ดาศรี หัวหน้าพรรคไทยประชาธิปไตย ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้อง คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่ ๒ และเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๘๖๔/๒๕๕๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ ในปี ๒๕๕๔ คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๒,๑๘๗,๗๐๐ บาท ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๐๐๔.๑๐/๔๘๖ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ แต่ต่อมาเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔.๑๐/๕๖๐ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ (๒๕) เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔ ให้ชะลอการจ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๔ รวมทั้งการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ประจำปี ๒๕๕๔ ของผู้ฟ้องคดีไว้ก่อนจนกว่าจะสอบสวนกรณีร้องเรียนการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายจะได้ข้อยุติ แต่ในปี ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๑,๕๐๓,๘๐๐ บาท ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๔๐๒/๘๕๕ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ผู้ฟ้องคดีได้จัดทำแผนงานและโครงการเพื่อเบิกเงินสนับสนุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๕ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ยอมโอนเงินเข้าบัญชีของผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่า มีปัญหาบางประการ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ที่ ทปต ๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และหนังสือ ที่ ทปต ๕/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๕ ติดตามทวงถามจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จนเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือที่ ลต (ทปพ) ๐๔๐๒/๓๐๔๐ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการสั่งยุบพรรคของผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาฝ่าฝืนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๕ และเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๔ และข้อ ๒๖ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และข้อ ๑๕ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ผู้ฟ้องคดีระงับการดำเนินงานและการเบิกจ่ายตามแผนงานและโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๔ และประจำปี ๒๕๕๕ รวมทั้งระงับการเบิกจ่ายค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ประจำปี ๒๕๕๔ และประจำปี ๒๕๕๕ โดยผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกต้องและขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายตามมาตรา ๔๗ ของรัฐธรรมนูญซึ่งไม่มีตัวบทกฎหมายใดให้อำนาจสั่งระงับการดำเนินงานทางการเมืองของพรรคการเมืองได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องทั้งสามจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ละเลยเพิกเฉยและมีเจตนาที่จะหน่วงเหนี่ยวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต้องหยิบยืมเงินจากแหล่งอื่นมาจ่ายสำรองเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรค จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งดังนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งชะลอการเบิกจ่ายเงินประจำปี ๒๕๕๔

๒. เพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีระงับการดำเนินงานและการเบิกจ่ายเงินประจำปี ๒๕๕๕

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้ทำคำให้การแก้คดีว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรอิสระที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้ ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมเป็นอิสระและเด็ดขาด ผู้ใดจะกล่าวหาฟ้องร้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อศาลปกครองไม่ได้ อีกทั้งมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่าที่มาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนดจึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สี่ นางสาวปาริชาติ ชาลีเครือ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลางตามคดีหมายเลขดำที่ ๖๘๕/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรับรองการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ให้นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ และกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชัยภูมิ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพนักงานการเลือกตั้งโดยไม่ชอบ แจกบัตรคิวการรับหีบบัตรเกิน วางหีบบัตรในที่ลับตาปราศจากการควบคุมจากคณะกรรมการ วางตัวไม่เป็นกลาง ปลอมให้มีช่างภาพผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้ามาถ่ายรูปในเขตเลือกตั้ง จงใจนับคะแนนให้ผิดไปจากข้อเท็จจริง และการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ประกาศ และหรือระเบียบบังคับว่าด้วยการจัดการเลือกตั้ง ผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นหนังสือร้องเรียนกรณีดังกล่าวมาแล้วหลายครั้ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับไม่ดำเนินการสืบสวนสอบสวน เพื่อหาข้อเท็จจริงโดยไม่ชักช้า กลับประวิงเวลาให้ล่าช้าจนเวลาล่วงเลยจนครบกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่ประกาศรับรองการเลือกตั้ง ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้วินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดีแต่มิได้แจ้งหรือชี้แจงให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด กลับประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ จำนวน ๑๒ จังหวัด ๑๔ เขตเลือกตั้ง โดยไม่มีเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ นอกจากนี้การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดี ก็มีมาตรฐานแตกต่างจากสำนวนคำร้องคัดค้านของบุคคลอื่น ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดีนี้ ต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งดังนี้

๑. เพิกถอนคำวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดีในสำนวนการเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ

๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดีใหม่ให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยให้ยึดถือสำนวนอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ที่เพิกถอนสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ใบแดง)

๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ ใหม่

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำคำให้การแก้คดีว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรอิสระที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการเลือกตั้งมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจ

กึ่งตุลาการซึ่งเป็นอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนด มีสภาพเสร็จเด็ดขาด ประกอบกับ ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรอิสระ รัฐบาลไม่สามารถควบคุมดูแลหรือสั่งการได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดไปแล้วย่อมเป็นอำนาจอิสระเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องต่อศาลปกครองไม่ได้และเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมิเจตนาให้การวินิจฉัยอำนาจแก่ศาลใด โดยเฉพาะแล้วก็จะบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงโต้แย้งว่า บทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่ามาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่ห้า นายถวิล ไพรสมนต์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางตามคดีหมายเลขคำที่ ๓๒๐/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓๔ กรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์ หมายเลข ๑๖ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งว่า นายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย หมายเลข ๗ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓๔ กรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีได้ร้องคัดค้านการเลือกตั้งเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งที่ ๓๔ ตามความในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยได้ยื่นเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ว่า การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓๔ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เพราะนายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งได้กระทำความผิดกฎหมาย โดยการแจกสิ่งของแก่ประชาชน และมีการขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลขัดขวางการหาเสียงเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดีและต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือคัดค้านการเลือกตั้งอีกในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ว่านายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล ผู้ได้รับการเลือกตั้งกระทำความผิดกฎหมายโดยใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด คือ เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) และรายงานค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งไม่ตรงกับความเป็นจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศว่ามี ๑๔ เขตเลือกตั้งทั่วประเทศที่จะมีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ปรากฏว่า ไม่มีการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓๔ กรุงเทพมหานคร

ผู้ฟ้องคดีจึงเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ยกคำร้องคัดค้าน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องยังศาลปกครองกลาง เพื่อให้ศาลปกครองพิพากษาสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยกเลิกคำสั่งยกคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี เพื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้พิจารณาเพิกถอนการรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อไป

ศาลปกครองกลางรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและได้แสวงหาข้อเท็จจริง โดยให้คู่กรณีทำคำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติมแล้วปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำให้การเพิ่มเติมตามหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ คัดค้านว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเกินกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนด บทบัญญัติดังกล่าวจึงใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่หก นายศรัณย์ ศรัณย์เกตุ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลางตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๖๑/๒๕๔๔ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดอุดรธานี พรรคไทยรักไทย หมายเลข ๗ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ และได้คะแนนสูงสุดในเขตเลือกตั้ง แต่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งมีผู้ยื่นคำร้องต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงได้รับแจ้งจากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำหลักฐานไปพิสูจน์กับคณะกรรมการตรวจสอบได้ ทำให้คณะกรรมการตรวจสอบ มีความเห็นตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัย และในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ มีการตัดชื่อ ผู้ฟ้องคดีออกจากการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แจ้งหรือมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของผู้ฟ้องคดี ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำวินิจฉัยสั่งการที่ ๖๓/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่ง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงขอให้ ศาลปกครองกลางสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศชื่อ ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หากไม่สามารถกระทำได้ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งเพิกถอน การเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศเลือกตั้งใหม่โดยไม่ตัดสิทธิ ผู้ฟ้องคดีที่จะมีสิทธิได้รับเลือกตั้งใหม่

ศาลปกครองกลางมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ ไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ อุทธรณ์คำสั่งศาลปกครองกลางต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ศาลปกครองมีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ จึงมีคำสั่งให้รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการต่อไป

ศาลปกครองกลางได้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา และได้แสวงหาข้อเท็จจริงโดยให้คู่กรณีทำคำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติมแล้ว ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำให้การเพิ่มเติมตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ กัดค้านว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาเนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเกินกว่ารัฐธรรมนูญกำหนด ศาลปกครองกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๖๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ เรื่อง คำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายศรัณย์ ศรัณย์เกตุ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย หมายเลข ๗ เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดอุดรธานี แต่โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้แย้งว่า บทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติกำหนดว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเกินกว่ามาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่เจ็ด นายตุลภาค ประเสริฐศิลป์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลางตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๕๖/๒๕๕๔ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ต่อมา ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๐๑๔.๐๕๔๐/๒๐๕๕ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ แจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒ (๑๓) ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น ได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๐๑๔.๐๕๔๐/๒๕๖๐

ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ ถึงผู้ฟ้องคดีโดยยืนยันว่าผลการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมิให้เสนอชื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นของผู้ฟ้องคดีที่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือ ที่ ลต ๐๐๑๔.๐๔๔๐/๒๐๕๕ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ นั้น ชอบด้วยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๖ และมาตรา ๑๓๗ มีเจตนารมณ์ที่ต้องการกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีมาตรฐานสูงกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพราะเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจสูงสุดขององค์กร และต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง เป็นที่ประจักษ์จึงได้บัญญัติคุณสมบัติที่เจาะจงดังกล่าวเฉพาะคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้ง ๕ คน เป็นหลัก มิได้หมายถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัด ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อ ๑๒ (๑๓) ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีอันเป็นการขัดต่อ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๓๖ ถึงมาตรา ๑๔๐ ของรัฐธรรมนูญ จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งดังนี้

๑. ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒ (๑๓)

๒. ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิในการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเหมือนบุคคลอื่นๆ ด้วยความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ

ศาลปกครองกลางได้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา และได้แสวงหาข้อเท็จจริงโดยให้คู่กรณีทำคำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติมแล้ว ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำให้การเพิ่มเติมตามหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ คัดค้านว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเกินกว่ารัฐธรรมนูญกำหนด และผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำแถลงตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลปกครองกลางส่งข้อโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญและรอการพิจารณาคดีไว้ก่อนจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะได้มีคำวินิจฉัย ศาลปกครองกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒ (๑๓) และให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิในการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ

การเลือกตั้งประจำจังหวัดเหมือนบุคคลอื่น ๆ ด้วยความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกฟ้องคดีได้แย้งว่า บทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติคำว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเกินกว่ามาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญ จึงใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่แปด นายนิรันดร์ วีระธำรงค์ หัวหน้าพรรคพลังมหาชน ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ ๒ และคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๕๒๕/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยได้รับจัดตั้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๑ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้จัดสรรเงินสนับสนุนเป็นรายปีจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยในปี ๒๕๔๒ ได้รับเงินสนับสนุนจำนวน ๕๘๕,๒๐๐ บาท ปี ๒๕๔๓ ได้รับจำนวน ๕๖๕,๐๐๐ บาท และปี ๒๕๔๔ ได้รับจำนวน ๓๐๒,๖๐๐ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๒ ให้ชะลอการเบิกจ่ายเงินที่ได้รับจากการจัดสรรประจำปี ๒๕๔๒ และ ๒๕๔๓ ไว้ก่อนจนกว่าการสอบสวน การร้องคัดค้านการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีที่ได้แก้ไขข้อบังคับพรรค และเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรค ไม่เป็นไปตามข้อบังคับจะได้ข้อยุติ และได้แจ้งมติดังกล่าวไปให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๗๑๓ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ โดยผู้ฟ้องคดีได้รับทราบเมื่อประมาณวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๔๔ (๒๕) เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๔ ให้ชะลอการเบิกจ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๒, ๒๕๔๓ และ ๒๕๔๔ ออกไปอีกจนกว่าการสอบสวนจะแล้วเสร็จ โดยได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔.๑/๕๖๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับทราบเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติให้ชะลอการจ่ายเงินสนับสนุนของผู้ฟ้องคดีทั้ง ๓ ปี ดังกล่าว โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีเหตุต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) ประกอบมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ สืบเนื่องจากเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๒ เற்றுณิกของผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คัดค้านการแต่งตั้งกรรมการบริหาร

พรรคเพิ่มเติม โดยอ้างว่าการประชุมใหญ่ของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ไม่ถูกต้อง เพราะมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ ๑๐๐ คน ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรค มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าวไม่ถูกต้องและไม่ชอบธรรม ประกอบกับในข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ให้คำนิยาม “พรรคการเมือง” หมายความว่า พรรคการเมืองที่คณะบุคคลรวมกันจัดตั้ง โดยได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งและได้ดำเนินการ ให้มีสมาชิกพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมืองครบถ้วนตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น พรรคการเมือง ที่จะได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จะต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีสมาชิก ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน และมีสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า ๔ สาขา (ภาคละ ๑ สาขา) เท่านั้น แต่ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้คำนิยาม “พรรคการเมือง” หมายความว่า พรรคการเมืองที่คณะบุคคลรวมกันจัดตั้งโดยได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเท่านั้น คำนิยาม “พรรคการเมือง” ในประกาศข้อ ๓ ดังกล่าว จึงเป็นการกำหนดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด และเป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จนเป็นเหตุให้ พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว ไม่มีโอกาสได้รับเงินสนับสนุนจาก กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง อีกทั้งประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวในข้อ ๒๔ (๒) กำหนดว่า พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนต้องส่งคืนเงินสนับสนุนด้วยเหตุอยู่ในระหว่าง นายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนที่ไม่เป็นคุณต่อพรรคการเมือง โดยกำหนด ให้คืนเงินสนับสนุนตั้งแต่นายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งที่มาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้พรรคการเมืองที่ต้องส่งเงินสนับสนุน น่าจะหมายถึงพรรคการเมืองที่ถูกดำเนินการครบถ้วนกล่าวคือ ถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง แล้วเท่านั้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัย ดังนี้

๑. ยกเลิกมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ได้มีมติให้ชะลอการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ ถึง ๒๕๕๔ ของผู้ฟ้องคดีและให้ส่งจ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดี

๒. ยกเลิกข้อ ๓ คำนิยาม “พรรคการเมือง” ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

๓. ยกเลิกข้อ ๒๔ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายเช่นกัน

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องเฉพาะข้อหาว่ามีมติให้ชะลอการเบิกจ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๒ ถึง ๒๕๔๔ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อหาว่า ข้อ ๒๔ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่รับฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ทำคำให้การแก้คดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่แทนในการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองและควบคุมดูแลการใช้เงินทุนหมุนเวียนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในการกำกับดูแลของรัฐบาลตามมาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญ อีกทั้ง มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่าที่มาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญ จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่แก้ รองศาสตราจารย์ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์ กับพวกรวม ๕ คน ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นเรื่องร้องเรียนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง กับพวกรวม ๓ คน ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เลขรับที่ ๐๑๖/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อมาคดีโอนมายังศาลปกครองกลางตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๖๕/๒๕๔๔ โดยผู้ฟ้องคดีทั้งห้า ฟ้องว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ยกเลิกบัญชีประกอบคำสั่งที่ ๑๐๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๑ เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า ซึ่งเป็นกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ โดยไม่มีการได้ส่วนข้อเท็จจริงจากผู้ฟ้องคดี หรือแจ้งมูลความผิดให้ทราบ และได้มีคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ แต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นชุดใหม่ มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมและอาจฝ่าฝืนต่อข้อบัญญัติของกฎหมาย จึงขอให้พิจารณาให้ความเป็นธรรมโดยขอให้ดำเนินการดังนี้

๑. สั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๕๓ ซึ่งให้ยกเลิกบัญชีรายชื่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้า

๒. สอบสวนการใช้อำนาจที่ไม่เหมาะสมและการออกคำสั่งที่อาจผิดกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี

๓. ขอให้ตรวจสอบคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๕๓ ว่า มีความเหมาะสมเป็นธรรมถูกต้องตามกฎหมายหรือขัดกับหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือไม่อย่างไร

๔. ขอให้พิจารณาสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีคนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท

ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อพิพาทในคดีนี้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเฉพาะข้อหาที่ฟ้องสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทรวงการคลังเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และได้แสวงหาข้อเท็จจริง โดยให้คู่กรณีทำคำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติมแล้ว ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำให้การเพิ่มเติมตามหนังสือลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ คัดค้านว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณา พิพาทษาเนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเกินกว่ารัฐธรรมนูญกำหนด ศาลปกครองกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๕๓ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แย้งว่า บทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติคำว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเกินกว่ามาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพาทษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สิบ นายโกวิท สุรัสวดี ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๐๕/๒๕๕๔ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีชอบ อันอาจเปิดโอกาสให้มีการทุจริตเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้งและได้เรียนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบการทำงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการตรวจสอบการทำงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จนมีผลให้มิมีมติว่าไม่พบการกระทำผิด

เกี่ยวกับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร และไม่ให้มีการนับคะแนนใหม่ จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร โดยในชั้นตรวจคำฟ้อง ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่ากรณีอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งอันมีสภาพเสร็จเด็ดขาด ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ จึงได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองกลางต่อศาลปกครองสูงสุด เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ กลับคำสั่งของศาลปกครองกลาง โดยให้รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไป ในชั้นแสวงหาข้อเท็จจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำให้การเพิ่มเติมลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และคำแถลงลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ตัดฟ้องว่าบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งศาลจะนำมาใช้บังคับในคดีนี้ ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ศาลปกครองเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนด

ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แย้งว่าขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติมาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนดนั้น เป็นบทบัญญัติที่ศาลต้องนำมาใช้บังคับแก่คดีนี้ และไม่ปรากฏว่ามีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติดังกล่าว กรณีจึงต้องด้วยมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอกการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และให้ส่งความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันปรากฏในคำให้การเพิ่มเติมลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และคำแถลงลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สิบเอ็ด นายวัชรินทร์ เกตะวันดี ที่ ๑ นายวิม บุตรชัยงาม ที่ ๒ นายชัยกฤต กิตติอุดมพิทยา ที่ ๓ นายลอยลม จันทาสี ที่ ๔ พันตำรวจโท ทรงเดช ผาจันทร์ ที่ ๕ และนายประสิทธิ์ นนทการ ที่ ๖ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย ที่ ๒ และคณะกรรมการสภาการศึกษาวิชาการทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๗๒๔/๒๕๕๔ และ

ศาลได้เรียกพลเอก อาทิตย์ กำลังเอก เป็นผู้ร้องสอดในคดีนี้ โดยผู้ฟ้องคดีทั้งหกฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีทั้งหกและผู้ร้องสอดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเขตเลือกตั้งจังหวัดเลย ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ดำเนินการในการเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าผู้ร้องสอดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเลย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรองผลการเลือกตั้งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งหกเห็นว่าตามมาตรา ๑๒๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไว้ว่า ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า แต่ผู้ร้องสอดสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษา ๓ ปี ได้รับวุฒิปริญญาตรีเพียงใบประกาศนียบัตรยังไม่ได้รับวุฒิปริญญาตรี ผู้ร้องสอดจึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับสมัครผู้ร้องสอดทั้งๆ ที่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติจนทำให้ผู้ร้องสอดได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเลย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับรองผลการเลือกตั้งดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๒๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือตอบข้อหารือ เรื่อง วุฒิสภาการศึกษาของผู้ร้องสอดไปยังผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือที่ ๓๕/๔๒ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ที่ว่าในกรณีของผู้ร้องสอดซึ่งสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ก่อนที่พระราชบัญญัติกำหนดวิद्यฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๑ จะมีผลใช้บังคับ จึงมีสิทธิและศักดิ์แห่งปริญญาตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวทุกประการ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่มีความหมายใดให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สามารถกระทำได้ เพราะเรื่องดังกล่าวยังไม่ได้นำเข้าสู่การพิจารณาของสภาการศึกษาแต่อย่างใด ทั้งยังเป็นการกระทำที่ขัดแย้งกับหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่แจ้งไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือสภาการศึกษาวิชาการทหาร ที่ ๓๐/๔๓ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยังไม่ได้มีการจัดประชุมและไม่มีการอนุมัติปริญญาบัตรให้แก่ผู้ร้องสอด แต่กลับออกหนังสือรับรองวุฒิสภาการศึกษาของผู้ร้องสอดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หลงเชื่อรับสมัครผู้ร้องสอดในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเลย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. มีคำสั่งเพิกถอนการเลือกตั้ง การรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของจังหวัดเลยที่เกี่ยวข้องกับผู้ร้องสอด
๒. มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของจังหวัดเลยขึ้นใหม่แทนผู้ร้องสอด

๓. มีคำสั่งเพิกถอนหนังสือสภาการศึกษาวิชาการทหารที่ ๓๕/๔๒ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และมีคำสั่งให้หนังสือฉบับดังกล่าวเป็นโมฆะ

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและได้แสวงหาข้อเท็จจริงโดยให้คู่กรณี ทำคำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำให้การของผู้ร้องสอดแล้วปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้อง คดีทั้งสามได้ยื่นคำให้การเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจ รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาเนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราช บัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ของศาลปกครองไว้เกินกว่ามาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่ง คำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สิบสอง นายณรงค์กร ชาวล้านตติ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๒๘/๒๕๕๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้อง คดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทยและได้รับเลือกจากประชาชน ให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ แต่เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีบันทึก การแจ้งข้อกล่าวหาว่าเมื่อประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีได้จัดเลี้ยงและแจกเงินให้แก่ผู้มีสิทธิ เลือกตั้งประมาณ ๑,๐๐๐ คน คนละ ๑๐๐ บาท ที่หมู่บ้านกกไธ ตำบลหนองไขว่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นบ้านของผู้ฟ้องคดีเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้ฟ้องคดี และใน วันเดียวกันนั้น ผู้ฟ้องคดีได้เข้าให้ปากคำต่อผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาประกอบหนังสือชี้แจง ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๕ โดยปฏิเสธข้อกล่าวหาทั้งหมด ต่อมา วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำวินิจฉัยและมีคำสั่ง เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดีในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์ เขตเลือกตั้งที่ ๔ เป็นเวลา ๑ ปี ตามคำวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๗/๒๕๕๔ โดยผู้ถูกฟ้องคดีมิได้รับฟังหรือนำพยานและคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดีมาประกอบข้อกล่าวหา แต่เชื่อตามคำร้องเรียนดังกล่าว คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงและสิทธิในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตลอดจนสิทธิในการเลือกตั้ง ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้แสวงหาข้อเท็จจริง โดยให้คู่กรณีทำคำให้การ ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้การ ฉบับลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคำฟ้อง เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองไว้เกินกว่า มาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สิบสาม นายมาโนช เต่งมณีวัฒน์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายธีรศักดิ์ วรรณสุด) ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๕๕๑/๒๕๔๔ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร ตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๔๘๖/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๒๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๔ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เคยเรียกผู้ฟ้องคดีไปชี้แจงข้อกล่าวหาว่าปฏิบัติหน้าที่บกพร่องในส่วนใด และลงมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายธีรศักดิ์ วรรณสุด) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งนับแต่วันที่ได้อุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ดำเนินการใดๆ หรือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งดังนี้

๑. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนคำสั่งที่ ๒๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๔ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร

ศาลปกครองกลาง เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร ก็โดยคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามคำนิยามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่อาจเป็นผู้ถูกฟ้องคดีนี้ได้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความและให้รับคำฟ้องเฉพาะส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา และได้แสวงหาข้อเท็จจริง โดยให้คู่กรณีทำคำให้การ คำคัดค้านคำให้การและคำให้การเพิ่มเติมแล้ว

ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ให้การเพิ่มเติมฉบับลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากบทบัญญัติตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนด จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สิบสี่ แพทย์หญิงวารุณี ภูริสัมบรรณ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๐๖/๒๕๕๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๓๕๕/๒๕๕๓ เรื่อง ยกเลิกบัญชีรายชื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ประกอบคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๐๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ทำให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรี โดยไม่มีการไต่สวนแจ้งข้อมูลความผิดแจ้งข้อกล่าวหาและไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจง ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสื่อมเสียชื่อเสียงและเสื่อมสิทธิอันพึงจะได้รับ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นหนังสือที่ ขบ ๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อขอให้เปิดเผยข้อมูล ที่มีผู้รายงานการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีและเปิดเผยรายชื่อผู้รายงานการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีทุกคน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยังมีได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อขอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เปิดเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวตามหนังสือที่ ขบ ๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการได้มีหนังสือ ที่ นร ๑๓๑๑/๑๘๕๗ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเกี่ยวกับผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและรับรองสำเนาถูกต้องให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย ตามคำวินิจฉัยที่ สค ๒๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือที่ ขบ ๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อขอให้เปิดเผยข้อมูลพร้อมกับแนบสำเนาผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าว แต่เลขธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ที่ สด ๐๐๐๑/๕๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ยังไม่สามารถส่งเอกสารตามที่ผู้ฟ้องคดียื่นร้องขอได้ เนื่องจากเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลอาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายเลือกตั้งในอนาคต และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ทั้งได้หารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อขอทราบแนวทางในเรื่องดังกล่าว วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ คณะกรรมการกฤษฎีกามีคำวินิจฉัยตามเรื่องเสร็จที่ ๑๖/๒๕๔๕ ว่าให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขา สังกคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค ๒๕/๒๕๔๔ ที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอ อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองพิจารณากรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอเอกสารหลักฐานดังกล่าวโดยเร็ว ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและได้แสวงหาข้อเท็จจริงโดยให้คู่กรณีทำคำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติมแล้วปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ให้การเพิ่มเติมฉบับลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากบทบัญญัติตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนด จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สิบห้า นายวิวัฒน์ชัย โหตระไวศยะ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๘๗๗/๒๕๔๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ ในคราวประกาศเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อมานายจ่านงค์ โภธิสาโร ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งดังกล่าวได้ร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีมติในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ให้มีการนับคะแนนใหม่ และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนใหม่ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้ประกาศและจัดให้มีการนับคะแนนใหม่ ในวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ผลการนับคะแนนใหม่ปรากฏว่า นายจ่านงค์ ฯ ได้คะแนนเป็นอันดับหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ รับรองผลการนับคะแนนใหม่ และประกาศให้นายจ่านงค์ ฯ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้ง

ที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ และได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต (กกต.) ๐๓๐๑/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อแจ้งประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งฉบับดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำ คำสั่ง มติ หรือประกาศดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นธรรม ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่เป็นไปตามวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการตรวจคะแนน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอย่างร้ายแรงและทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องสิ้นสุดจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งดังกล่าว รวมทั้งเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๕ เป็นจำนวนมาก จึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้เพิกถอนรายงานผลการนับคะแนนใหม่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ ของคณะกรรมการนับคะแนนใหม่ ฉบับลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕

๒. ให้เพิกถอนมติการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๓๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เรื่อง ผลการนับคะแนนใหม่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ (วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕) เสียทั้งสิ้น

๓. ให้เพิกถอนประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการนับคะแนนใหม่ ซึ่งลงนามโดยผู้ถูกฟ้องคดี ฉบับลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เสียทั้งสิ้นโดยพลัน

๔. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ ให้แล้วเสร็จโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๕. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๗๗๑,๕๖๒.๖๕ บาท (เจ็ดแสนเจ็ดหมื่นหนึ่งพันห้าร้อยหกสิบสองบาทหกสิบห้าสตางค์)

๖. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าฤชาธรรมเนียมแทนผู้ฟ้องคดีทั้งหมด

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและได้แสวงหาข้อเท็จจริงโดยให้คู่กรณีทำคำให้การ คำคัดค้านคำให้การ แล้วปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้แก้ไขเพิ่มเติมคำให้การ ฉบับลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ และคำแถลง ฉบับลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ได้แย้งว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณา เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับใช้เกินกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนด จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สืบหก นายสมเกียรติ กิตติธรวกุล ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๓๒๕/๒๕๔๕ โดยศาลได้หมายเรียกให้ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล เข้าเป็นผู้ร้องสอดในคดีนี้ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดกระบี่ เขต ๒ พรรคไทยรักไทย หมายเลข ๗ ส่วนผู้ร้องสอดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขต ๒ พรรคประชาธิปัตย์ หมายเลข ๑๖ ซึ่งการเลือกตั้งทั่วไปดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้กำกับ ควบคุม ดูแลการเลือกตั้ง ผลปรากฏว่า ผู้ร้องสอดเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งในจังหวัดกระบี่ เขต ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีได้รับรองให้ผู้ร้องสอดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งในจังหวัดกระบี่ เขต ๒ ตามประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามีการกระทำผิด คือ

๑. ก่อนถึงวันเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ร้องสอดได้กระทำผิดตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นหนังสือ ที่ พรท. กบ. ๒.๐๐๐๕/๔๔ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๔ ถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งและผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้ร้องสอด และการกระทำผิดหรือการดำเนินการเลือกตั้งที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เขต ๒ จังหวัดกระบี่ และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกระบี่ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับไม่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยพลัน และได้ประกาศรับรองให้ผู้ร้องสอดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. ในระหว่างวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ จนถึงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๔ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เขต ๒ จังหวัดกระบี่ ได้แก้ไขจำนวนบัตรเสียของบัตรเลือกตั้งระบบบัญชีรายชื่อโดยพลการ จากจำนวน ๓,๕๕๗ ใบ เป็น ๕,๘๘๒ ใบ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งเขต ๒ และกรรมการการเลือกตั้ง เขต ๒ จังหวัดกระบี่ ยินยอมให้ผู้ร้องสอดเข้าไปในสถานที่นับคะแนนร่วมกำกับการนับคะแนนเลือกตั้ง และในระหว่างวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ จนถึงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๔ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เขต ๒ จังหวัดกระบี่ ทำการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งที่มีบัตรเลือกตั้งเพื่อสับเปลี่ยนบัตรเลือกตั้งให้เป็นคุณแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง

๓. เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีชุดแรกหมดวาระลง ผู้ถูกฟ้องคดีชุดใหม่ที่ปฏิบัติหน้าที่สืบต่อจากผู้ถูกฟ้องคดีชุดแรก ไม่ดำเนินการพิจารณาคำร้องคัดค้านโดยไม่ชักช้า โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร แต่กลับดำเนินการ

พิจารณาคำร้องคัดค้านด้วยความล่าช้า ประวิงเวลาให้ล่วงพ้นกำหนดเวลา ๑ ปี และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้วินิจฉัยคำร้องคัดค้าน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยคำร้องเรียนและคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี โดยมีมาตรฐานแตกต่างจากสำนวนคำร้องคัดค้านของบุคคลอื่นทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่เชื่อถือการดำเนินการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยคำร้องคัดค้าน จึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดีในสำนวนการเลือกตั้งจังหวัดกระบี่ เขต ๒

๒. ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งวินิจฉัยคำร้องคัดค้านใหม่ให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยยึดถือสำนวนอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ที่เพิกถอนสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ใบแดง)

๓. ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดกระบี่ เขต ๒ ใหม่

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและได้แสวงหาข้อเท็จจริงโดยให้คู่กรณีทำคำให้การและให้ผู้ร้องสอดทำคำให้การแล้ว ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำให้การ ฉบับลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ ว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาเนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองไว้เกินกว่ามาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สืบเจ็ด นายพรพรมธรรม นุสดี ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๓๕/๒๕๕๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นหัวหน้าพรรคไทยมั่นคง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หมายเลขประจำตัว ๓ เขตเลือกตั้งที่ ๓ ประจำจังหวัดนครสวรรค์ ได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีว่าได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง “เรื่อง การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมุหบัญชีเลือกตั้ง” ข้อ ๘ ถึงข้อ ๑๖ ฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ผ่าฝืนหรือไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตไม่จำเป็นต้องเปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันแต่อาจเปิดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์หรือใช้บัญชี

เงินฝากออมทรัพย์ที่มีบัญชีเปิดไว้ก่อนแล้วก็ได้ใช้ได้ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้มอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ จังหวัดนครสวรรค์ แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีและ นายอนันต์ สัจจะเทพ สมุหบัญชีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ตลอดจนถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองกลางดำเนินการ ดังนี้

๑. มีคำสั่งว่าผู้ฟ้องคดีหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ไม่ต้องเปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันตามประกาศกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒. ขอให้สั่งว่าประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง “เรื่อง การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ของสมุหบัญชีเลือกตั้ง” ข้อ ๘ ข้อ ๙ ฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ไม่ชอบหรือขัดหรือแย้ง หรือละเมิดสิทธิและเสรีภาพหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพหรือไม่จำเป็นหรือเป็นการกระทบกระเทือน สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมุหบัญชี

๓. ขอให้ยกเลิกประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี เรื่อง “การจัดทำบัญชี รายรับรายจ่ายของสมุหบัญชี” ข้อ ๘ ถึงข้อ ๑๔ ของประกาศ ฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ หรือทั้งฉบับ

ศาลปกครองกลางได้รับคำฟ้องไว้พิจารณาและได้แสวงหาข้อเท็จจริง โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การ แก่คำฟ้อง ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำให้การตามหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๖ คัดค้านว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับใช้เกินกว่ารัฐธรรมนูญกำหนด จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดี ตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สืบแปล นางกานดา รัตนวิจารณ์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๖๘๒/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ ประจำจังหวัด สกลนคร หมายเลข ๗ สังกัดพรรคไทยรักไทย ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ฉบับลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ โดยในระหว่าง วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ จนถึงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๔ นายเกษม อุประ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ ประจำจังหวัดสกลนคร หมายเลข ๕ สังกัดพรรคความหวังใหม่ ได้มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งและนับตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันทำการเลือกตั้งทั่วไปจนถึงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันเสร็จสิ้นการนับคะแนน มีพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร มีพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่ามีได้ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งให้เที่ยงธรรม โปร่งใส ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้มีคำสั่งยกเลิกการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ ในเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร ตามหนังสือร้องเรียนฉบับลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ และฉบับลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๔ แต่ผู้ฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดและประกาศผลการเลือกตั้งรับรองให้นายเกษม อุประ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายเลข ๕ พรรคความหวังใหม่ เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดี (คณะกรรมการการเลือกตั้งชุดแรก) จนพ้นวาระการดำรงตำแหน่งแล้วก็ยังไม่มีการพิจารณาคำร้องของผู้ฟ้องคดี ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดี (คณะกรรมการการเลือกตั้งชุดใหม่) ได้ประกาศเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕ ให้ทำการเลือกตั้งใหม่ใน ๑๔ เขตเลือกตั้ง แต่ไม่ปรากฏรายชื่อของเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการสอบสวนตามที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของนายเกษม อุประ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายเลข ๕ เขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร และการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ ไม่โปร่งใส เป็นการเพิกเฉยไม่กระทำการให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนในการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง จึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ไม่พิจารณาให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและได้แสวงหาข้อเท็จจริงโดยให้คู่กรณี ทำคำให้การ ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำให้การฉบับลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖ ว่า ศาลปกครอง ไม่มีอำนาจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาเนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองไว้เกินกว่ามาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงเป็นอัน

ใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่สิบเก้า นายชาญ นามพิชญ์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองนครราชสีมา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๔๔๔/๒๕๕๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ยื่นคำคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ต่อผู้ถูกฟ้องคดี ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ ไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม มีการทุจริตเลือกตั้งทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งและพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งหลายประการ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหนังสือ ที่ สต ๐๒๐๒/๔๓๕๗ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ให้ยกคำร้องเรียนและคำร้องคัดค้านดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีแล้ว เนื่องจากยังไม่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้ถูกร้องเรียนและคัดค้าน หรือบุคคลใดหรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งกระทำการใดที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่า มีการทุจริตการเลือกตั้ง ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๕ โดยมีคำขอดังนี้

๑. ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ สต ๐๒๐๒/๔๓๕๗ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕
๒. ให้ศาลมีคำสั่งว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม
๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในเขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์

ศาลปกครองนครราชสีมา ได้มีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาและผู้ถูกฟ้องคดี ได้ทำคำให้การแก้คดีว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรอิสระที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การวินิจฉัยชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตุลาการและเป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีสภาพเสร็จเด็ดขาด และผู้ถูกฟ้องคดีต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างอิสระ มิได้อยู่ในบังคับบัญชาหรือในการกำกับดูแลของรัฐบาล เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้วินิจฉัยชี้ขาดไปแล้ว ข่อมเป็นอำนาจอิสระเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องต่อศาลปกครองไม่ได้ อีกทั้งมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง

และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่าที่มาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองนครราชสีมาจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่ยื่นสืบ นายวิวัฒน์ ชุ่นสั้น ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองสงขลา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๐/๒๕๕๔ โดยฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกประกาศรับสมัครบุคคลเข้ารับการศึกษาเลือกเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง โดยกำหนดรับสมัครระหว่างวันที่ ๕ - ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ในการคัดเลือกกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง มีคณะอนุกรรมการสรรหาประกอบด้วยอนุกรรมการ จำนวน ๘ คน ตามประกาศของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทำหน้าที่สรรหาบุคคลซึ่งอาจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง จำนวน ๑๕ คน ซึ่งเป็นจำนวนสามเท่าของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังที่จะพึงมีได้จำนวน ๕ คน เพื่อเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งต่อไป โดยคณะอนุกรรมการสรรหาฯ กัดเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร จำนวน ๓๘ คน และผู้รับทราบทามจำนวน ๕ คน ปรากฏว่า กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังชุดเก่าทั้ง ๕ คน มีชื่อในบัญชีรายชื่อบุคคลในจำนวน ๑๕ คน ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ ที่เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๓๘ วรรคสอง ที่ให้ถือว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุดเก่าเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกโดยคณะอนุกรรมการสรรหาฯ ดังนั้น คณะอนุกรรมการสรรหาฯ จึงมีสิทธิคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง เพียงจำนวน ๑๐ คนเท่านั้น ทำให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้สมัครคนหนึ่งไม่ได้รับความยุติธรรมในการคัดเลือก ได้รับความเสียหาย เสียโอกาส เพราะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังชุดเก่าได้สิทธิตามระเบียบดังกล่าวโดยไม่ต้องผ่านการสรรหาของอนุกรรมการสรรหาฯ เป็นการเลือกปฏิบัติ ให้อภิสิทธิ์เฉพาะกลุ่มบุคคลและปฏิบัติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งหรือคำพิพากษา ดังนี้

๑. สั่งให้ยกเลิกระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๔ และระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๔

๒. สั่งให้ยกเลิกประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ เกี่ยวกับรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง

๓. ยกเลิกประกาศหรือคำสั่งใดๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังทั้งหมดและขอให้ดำเนินการใหม่

๔. ลงโทษทางวินัยแก่เจ้าพนักงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่รับคำร้องเรียนแล้วละเลย เพิกเฉย ไม่ดำเนินการใดๆ

ศาลปกครองสงขลาพิเคราะห์แล้ว มีคำสั่งรับคำขอข้อ (๑) และข้อ (๒) ไว้พิจารณาและไม่รับฟ้องตามคำขอข้อ (๓) และข้อ (๔) ไว้พิจารณา โดยให้คู่กรณีทำคำให้การคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติมแล้ว ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ให้การเพิ่มเติมว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ เพราะ

๑. คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่มีขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มิใช่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล ดังนั้น ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งออกโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงไม่อยู่ในอำนาจวินิจฉัยของศาลปกครอง

๒. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ

๓. บทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองสงขลาจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่ยี่สิบเอ็ด แพทย์หญิงวารุณี ภูริสัมบรรณ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๕๕๘/๒๕๕๔ โดยฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรี ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๕๓ ยกเลิกบัญชีรายชื่อทำให้ตนเองพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรีโดยไม่ได้ระบุนความผิดให้ตนเองทราบไม่มีการไต่สวน แจ้งมูลความผิด แจ้งข้อกล่าวหา และไม่มีโอกาสชี้แจงต่อสู้ข้อกล่าวหา ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีโอกาสชี้แจงต่อสู้ข้อกล่าวหา ผู้ฟ้องคดีได้ทำหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอข้อมูลข้อกล่าวหาการกระทำความผิด แต่ไม่ได้รับคำตอบ จึงได้ทำหนังสือถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และในที่สุดได้รับหนังสือชี้แจงจากสำนักงานคณะกรรมการ

การเลือกตั้งว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นว่างานในหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งรวมทั้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่นอกเหนือการบังคับของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐในความหมายของคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาและคำสั่ง ดังต่อไปนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งที่มีผลให้ผู้ฟ้องคดีถูกปลดออกจากตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรี เพื่อให้ผู้ฟ้องคดียังคงดำรงตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรีอยู่

๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปิดเผยข้อมูลกล่าวหาการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีโดย

๒.๑ เปิดเผยแพร่เอกสารที่มีผู้รายงานการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีทุกชิ้นที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ เปิดเผยแพร่ชื่อผู้รายงานการกระทำความผิดทุกคน รวมทั้ง วัน เวลา สถานที่ที่ระบุการกระทำความผิด

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและได้แสวงหาข้อเท็จจริงโดยให้คู่กรณีทำคำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติมและเห็นว่า ไม่มีกรณีที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและตุลาการหัวหน้าคณะได้กำหนดให้วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงซึ่งในระหว่างที่ยังไม่ถึงวันสิ้นการแสวงหาข้อเท็จจริง ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือที่ ลต (กกต.) ๐๑๐๑/๕๕๗๕ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ โต้แย้งว่า บทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ เนื่องจากตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยไม่ได้ระบุว่าจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า กรณีนี้จะต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ จึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่ยื่นสืบสอง นายจรัสพงษ์ เลหาประดิษฐ์สกุล ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลบางเมือง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๖๕/๒๕๕๖ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจะมีการเลือกตั้งในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๖ โดยได้ยื่น

ใบสมัครรับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๖ และได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายเลข ๑ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบหลักฐานของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ กล่าวคือ ไม่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเวลาติดต่อกันสามปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง จึงไม่ประกาศชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ผู้ฟ้องคดีจึงได้ร้องคัดค้านต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรปราการได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเวลาติดต่อกัน ๓ ปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง ตามใบเสร็จภาษีโรงเรือนที่ดิน (ภ.ร.ด. ๑๒) จำนวน ๓ ฉบับ ติดต่อกัน ๓ ปี โดยไม่ได้เว้นการเสียภาษีในปีใดเลย ประกอบกับเกณฑ์ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต (กกต.) ๐๓๐๒/ว ๒๐๑ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ ได้ตีความมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ เกี่ยวกับเรื่องการเสียภาษีว่าหากเสียภาษีเพียงปีเดียวหรือเสียรวมยอดเพียงครั้งเดียวเพื่อให้ผลย้อนหลังเป็นเวลา ๓ ปี ติดต่อกัน เป็นการไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของบทบัญญัติของกฎหมายนั้นเป็นการขยายความที่มีสาระเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการขยายความโดยมิชอบ และไม่มีอำนาจในการขยายความตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งดังนี้

๑. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งโดยด่วน

๒. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา และผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำคำให้การแก้คดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล ตามมาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่าที่มาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด ประกอบกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากมาตรา ๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มิให้ใช้บังคับแก่องค์กรที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้

ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่ยื่นสืบสาม นายเชาวพันธ์ เขียวสะอาด ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๑ ราย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ประกอบด้วย ๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒. พลตำรวจโท วาสนา เพิ่มลาภ ๓. นายวีระชัย แนวนบุญเนียร ๔. นายจรัล บุรณพันธ์ศรี ๕. นายปริญญา นาคฉัตรีย์ ๖. พลเอก จารุภัทร เรืองสุวรรณ ๗. นายธนพันธ์ ศรีสาคร ๘. นายถนอม มาร์ตัน ๙. นายบุญดา หาญวงศ์ ๑๐. นายทวี ไชยศิริ ๑๑. นายสมเกียรติ ลี้ภัยเจริญ ต่อศาลปกครองนครราชสีมา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๓/๒๕๔๖ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นประธานสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๕ พรรคความหวังใหม่มีมติยุบพรรค ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกพรรคตลอดจนกรรมการสาขาพรรคทั่วประเทศสิ้นสมาชิกภาพ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ จึงมีความเห็นให้ผู้ฟ้องคดีและคณะกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายใน ๓๐ วัน ซึ่งครบกำหนดในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ส่งหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบและผู้ฟ้องคดีได้รับทราบเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีคงไม่สามารถจัดการประชุมกรรมการสาขาพรรคเพื่อแจ้งภารกิจดังกล่าวให้กับกรรมการสาขาพรรคได้ทัน เพราะกรรมการบางคนไปทำงานต่างจังหวัดอีกทั้งแบบฟอร์มในการแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีรายละเอียดที่จะต้องกรอกเป็นจำนวนมาก ต้องใช้เวลาในการกรอกข้อความ ประกอบกับการสิ้นสภาพจากตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคของผู้ฟ้องคดีเป็นการสิ้นสภาพโดยผลของการยุบพรรคมิใช่เป็นการพ้นตำแหน่งตามวิธีปกติธรรมดา ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรู้ได้ว่าตนเองพ้นจากตำแหน่งวันใดเพราะต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเสียก่อน ผู้ฟ้องคดีจึงทำหนังสือขอขยายเวลายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินออกไปเป็นเวลา ๔๕ วัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีขยายเวลาดังที่ขอ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ทราบผู้ฟ้องคดีจึงได้รวบรวมบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการสาขาพรรคทั้ง ๑๔ คน ส่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ แต่ปรากฏว่าเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๖ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๑๐ ได้ไปแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไปมอบตัวสู่อัยการฟ้องต่อศาลจังหวัดเดชอุดม ขอให้เป็นกรรมการสาขาพรรคยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเกินกำหนดระยะเวลา ขณะนี้

คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดเดชอุดม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้ง ๑๑ ราย เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบขาดความรอบรู้ในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จึงได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งดังต่อไปนี้

๑. การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีและกรรมการสาขา พรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ ขยายระยะเวลายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นการใช้ดุลพินิจ ที่มิชอบ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกคำสั่ง

๒. การแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีและกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดรายดำเนินการถอนคำร้องทุกข์หรือถอนฟ้องผู้ฟ้องคดีและ กรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕

ศาลปกครองนครราชสีมาได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาเฉพาะในข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีฟ้อง ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ สด ๐๔๐๑ (ฟตง)/๓๒ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ เรื่อง การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีและกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ ขยายเวลา ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำคำให้การแก้คดีว่าศาลปกครองไม่มีอำนาจ รับคดีนี้ไว้พิพากษา เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีไม่ใช่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชา หรือในการกำกับดูแลของรัฐบาลตามมาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓ มาตรา ๕ และ มาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็น บทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่ามาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญ จึงเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองนครราชสีมาจึงรอการพิจารณา พิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

คำร้องที่ยื่นสืบที่ นายไพศาล ลับบัวงาม ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๒๕/๒๕๕๖ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับ แต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ตามคำสั่ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๘/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งได้ปฏิบัติงานในหน้าที่

มาเป็นระยะเวลากว่า ๕ เดือน จนกระทั่งวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๓๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ โดยไม่แจ้งข้อกล่าวหาและไม่มีการตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรีนั้นเป็นการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีเพียงฝ่ายเดียว โดยไม่มีการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งชี้แจงเหตุผลและพยานหลักฐานใดเลย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนมติและคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๓๕/๒๕๕๖ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี

๒. ให้การแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุดใหม่เป็นโมฆะ

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา และผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำคำให้การแก้คดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ใช่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล ตามมาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่ามาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากมาตรา ๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มิให้ใช้บังคับแก่องค์กรที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะ จากเหตุผลดังกล่าวบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงเป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเกินกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนด บทบัญญัติดังกล่าวจึงใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองกลางจึงรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีตามทางการ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลปกครองกลาง ศาลปกครองนครราชสีมาและศาลปกครองสงขลา พิจารณาแล้ว ให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผู้ร้องดังกล่าวเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า คำร้องทั้งยี่สิบสี่คำร้อง มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา วินิจฉัยเป็นอันเดียวกัน จึงให้รวมพิจารณาเข้าด้วยกัน และเห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญ จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญ จะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำร้องได้ระบุนามตราของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ อีกทั้งมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรานั้นๆ กรณี เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญได้

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๖ “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๒๖๔ “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือ คู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังมีคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่ง ความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาล อันถึงที่สุดแล้ว”

มาตรา ๒๗๑ “ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น”

มาตรา ๒๗๖ “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือ ในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชนหรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการ ส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเป็น

ข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น และจะมีศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ด้วยก็ได้”

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า

- (๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคลหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง
- (๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการ ออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล และ
- (๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐตาม (๑) หรือ (๒)

ฯลฯ”

มาตรา ๕ “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจ หรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยสุจริตหรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ ที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชน เกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ
- (๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น”

มาตรา ๔๒ “ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๕ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๓๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ในกรณีที่กฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด”

ประเด็นการวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แล้วเห็นว่า บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา

คดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยคำนิยาม หน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ฯลฯ มาตรา ๕ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครอง และมาตรา ๔๒ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง กรณีตามคำร้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง ได้โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ บัญญัติคำว่า หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยไม่ได้ระบุว่า จะต้องเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในกำกับดูแลของรัฐบาล ทำให้ความหมายของคำว่าหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ มีความหมายรวมถึง หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วย ประกอบกับ คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย ดังนั้น จึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่าความหมายของคำว่า หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ จำเป็นต้องระบุว่าเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลเช่นเดียวกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่

พิจารณามาตรา ๒๗๖ แห่งรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า

มาตรา ๒๗๖ “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น และอาจมีศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ด้วยก็ได้”

จะเห็นได้ว่าข้อโต้แย้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี นำขึ้นมาต่อสู้ คือ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ ที่ว่า “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ.....ที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล.....” ส่วนที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓

มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มิได้บัญญัติ “ที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล.....” เห็นว่าเป็นการบัญญัติข้อความเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนดจะทำให้อำนาจของศาลปกครองขยายกว้างออกไป

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า

การพิจารณาลักษณะของหน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องพิจารณาจากลักษณะขององค์กรและลักษณะการใช้อำนาจขององค์กรเป็นสำคัญ กล่าวคือลักษณะของหน่วยงานทางปกครองจะมีลักษณะเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นส่วนราชการ เป็นรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่ได้เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เช่นองค์การมหาชน เป็นต้น และเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง หรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง สำหรับลักษณะของการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครอง จะมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองจากรัฐโดยมีอำนาจตามกฎหมายหรืออาจใช้อำนาจตามที่ได้รับมอบหมายให้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองจากรัฐ สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครองโดยมีอำนาจตามกฎหมาย หรืออาจใช้อำนาจตามที่ได้รับมอบหมายให้อำนาจทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครองจากรัฐ ดังนั้น ลักษณะของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว จึงอยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล อนึ่ง สำหรับการใช้อำนาจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น จะต้องพิจารณาจากพื้นฐานของการใช้อำนาจเป็นสำคัญว่ามีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางรัฐธรรมนูญ หรือมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครองด้วย

นอกจากนั้น เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติให้จัดตั้งศาลปกครองขึ้น เพื่อให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีข้อพิพาททางกฎหมายปกครองระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน เกี่ยวกับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตาม หรือเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ จึงไม่จำเป็นต้องระบุว่าเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชา หรือในกำกับดูแลของรัฐบาลก็เข้าใจได้ว่าอยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล ดังนั้น มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ จึงไม่มีข้อความโต้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ แต่ประการใด

นายพัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

